

“സസ്യാം ജീവനൗഷധം
 മൃത്യുഭയീൻ വഹ്നിമഹിദഗ്ദ്ധം
 ഭുജിനന്ദനമഹാജവാനൻ
 സസ്യാലോകത്തെ വാഗ്ദതേദക.”

ആശയവും ചിത്രങ്ങളും : സാംസ്കാരികം, കേരളം, & സാംസ്കാരികം

ചീഫ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഓഫീസർ
 സംസ്ഥാന ഔഷധസസ്യ ബോർഡ്
 തിരുവമ്പാടി പി.ഒ., ഷൊർണൂർ റോഡ്, തൃശ്ശൂർ -22
 : 0487 2323151 | ഫാക്സ് : 0487 2323151
 റിജിയണൽ ഓഫീസ് :
 ARI ക്യാമ്പസ്, പൂജപ്പുര പി.ഒ., തിരുവനന്തപുരം - 695 012
 : 0471 2347151 | ഫാക്സ് : 0471 2347151

E- mail : smpbkerala@gmail.com | Website: www.smpbkerala.org

അശോകം
 (*Saraca asoca* (Roxb.) de Wilde)

സംസ്ഥാന ഔഷധസസ്യ ബോർഡ്
 ആയുഷ് വകുപ്പ്, കേരള സർക്കാർ

അശോകം

സുന്ദരവും ശ്രേഷ്ഠവുമായ ഒരു നിത്യഹരിത വൃക്ഷമാണ് അശോകം. മനോഹരവർണ്ണത്തിലുള്ള തളിരിലകളോടും വർണ്ണാലംകൃതമായ പൂക്കളോടും കൂടി ആരുടേയും മനം കൂളിർപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ആയുർവേദാചാര്യന്മാർ ശോകമകറ്റുന്ന വൃക്ഷമായി അശോകത്തെ കരുതിയിരുന്നത്. ഹിന്ദുമത വിശ്വാസികളുടെയും, ബുദ്ധമതക്കാരുടെയും പുണ്യ വൃക്ഷമായ അശോകത്തെക്കുറിച്ച് മിക്ക പുരാണഗ്രന്ഥങ്ങളിലും പരാമർശിച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. പുരാണത്തിൽ അശോകവനത്തെക്കുറിച്ച് തന്നെ പറയുന്നുണ്ട്. അശോകപുഷ്പത്തിന്റെ മനോഹരിതയിൽ ആകൃഷ്ടനായിട്ടായിരിക്കും കാമദേവൻ തന്റെ പഞ്ചാസ്ത്രങ്ങളിൽ ഒന്നായി ഈ പുഷ്പത്തെ സ്വീകരിച്ചത്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രങ്ങളിലും മറ്റും പുണ്യവൃക്ഷമായി നട്ട് ആരാധിക്കുന്ന അശോകത്തെ ചിലർ കുടുംബത്തിന് ശോകമുണ്ടാകും എന്ന മിഥ്യാധാരണയിൽ വീടുകളിൽ നടുന്നതിന് വൈമുഖ്യം പ്രകടിപ്പിക്കാറുണ്ട്.

അനിയന്ത്രിതമായ ശേഖരണവും അമിതമായ ഉപയോഗവും മൂലം ശോകമകറ്റാൻ കെൽപ്പുള്ള ഈ അമൂല്യഔഷധസസ്യത്തിന്റെ ജീവനം തികച്ചും ശോകാവസ്ഥയിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. പ്രകൃതിയുടെയും പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളുടെയും സംരക്ഷണത്തിനായുള്ള അന്താരാഷ്ട്ര സംഘടന (IUCN) വംശനാശഭീഷണി നേരിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സസ്യങ്ങളുടെ പട്ടികയിൽ (Red Data Book) ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന ഒരു വൃക്ഷമാണ് അശോകം. ശ്രീലങ്ക, ഇന്ത്യ തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിലും ബർമ്മയിലെ ഇന്ദ്രാവതി നദിയുടെ പടിഞ്ഞാറൻ ഭാഗങ്ങൾവരെയുള്ള ഉഷ്ണമേഖലാ നിത്യഹരിതവനങ്ങളിലുമാണ് അശോകം കണ്ടുവരുന്നത്. സാധാരണയായി ഇന്ത്യയിൽ പശ്ചിമഘട്ടമലനിരകളിലും ഹിമാലയത്തിന്റെ സമുദ്രനിരപ്പിൽ നിന്നും അധികം ഉയരത്തിലല്ലാത്ത കിഴക്കൻചരിവുകളിലുമാണ് അശോകത്തിന്റെ സാഭാവിക ആവാസവ്യവസ്ഥ. എന്നാൽ പശ്ചിമഘട്ടത്തിന്റെ മിക്ക ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും ഈ സസ്യം ഇന്ന് അപ്രത്യക്ഷമായിക്കഴിഞ്ഞു. കർണ്ണാടകയിലെ കൊല്ലൂർ വനമേഖലകളും കന്യാകുമാരിയിലെ പേച്ചിപ്പാറ കാടുകളുമാണ് ഇന്ന് ഈ സസ്യത്തെ കാണാൻ കഴിയുന്ന അപൂർവ്വ വനമേഖലകൾ. ഒരു നൂറ്റാണ്ടിനുമുമ്പ് പുറത്തിറങ്ങിയ ചില സസ്യശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ (Flora) കേരളത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ച് തിരുവിതാംകൂർ മേഖലയിലും മറ്റും വന്യാവസ്ഥയിൽ ഈ സസ്യത്തെ കണ്ടിട്ടുള്ളതായി രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അശോകം ഇന്ന് കേരളത്തിലെ കാടുകളിൽ നിന്ന് പൂർണ്ണമായും അപ്രത്യക്ഷമായതായാണ് പഠനങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. സാഭാവിക ആവാസവ്യവസ്ഥയിൽ നിന്നും അപ്രത്യക്ഷമായെങ്കിലും ഉദ്യാനങ്ങളിലും വീട്ടുമുറ്റത്തും തൊടികളിലും ക്ഷേത്രങ്ങളിലും അശോകത്തെ കാണാം. ഇന്ത്യയെക്കൂടാതെ മറ്റ് തെക്കൻ ഏഷ്യൻ രാജ്യങ്ങളിലും, ആഫ്രിക്കയിലും ഔഷധാവശ്യങ്ങൾക്കും അലങ്കാരത്തിനും അശോകം വളർത്തിവരുന്നുണ്ട്.

സിസാൽപിനിയേസിയേ (Caesalpinaceae) സസ്യ കുടുംബത്തിലെ സറാക്കാ അശോക (*Saraca asoca*) എന്ന ശാസ്ത്രനാമത്തിലറിയപ്പെടുന്ന അശോകം നമ്മുടെ കാലാവസ്ഥയിൽ 6-10 മീറ്റർ ഉയരത്തിൽ വളരുന്നുണ്ടെങ്കിലും വടക്കേ ഇന്ത്യയിൽ ചില പ്രദേശങ്ങളിൽ 20 മീറ്ററോളം ഉയരത്തിൽ വരെ വളരുന്നുണ്ട്. അശോകത്തിന്റെ തൊലിയ്ക്ക് ചാരനിറമോ തവിട്ടുനിറമോ ആണ്. ഇലകൾ ഏകാന്തരവും സമപിച്ചുകിയും ഏകദേശം 30 സെ.മീ.

നീളം ഉള്ളവയുമാണ്. പൂക്കൾ കുലകളായി കാണപ്പെടുന്നു. അശോകപുഷ്പം സ്വർണ്ണവർണ്ണത്തിലോ പ്രായമാകുന്നതനുസരിച്ച് കടും ഓറഞ്ചു നിറത്തിലോ കാണാം. ചെമ്പ് നിറത്തിലോ ഓറഞ്ചു നിറത്തിലോ ഉള്ള തളിരിലകളോട് കൂടിയ അശോകവൃക്ഷം അത്യാകർഷകമാണ്. ഫലം അൽപം വളഞ്ഞ് ഏകദേശം 4-6 വിത്തുകളോടുകൂടിയതാണ്.

അശോകത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം

ഇന്ത്യയിൽ ആയുർവേദ ഔഷധ നിർമ്മാണത്തിന് മാത്രം പ്രതിവർഷം ശരാശരി 2300 ടൺ അശോകത്തൊലി ഉപയോഗിച്ചു വരുന്നതായാണ് കണക്ക്. ഔഷധ നിർമ്മാണത്തിന് ശരിയായ അശോകത്തൊലി ലഭിക്കുന്നില്ല എന്ന പരാതി ആയുർവേദ ഔഷധ നിർമ്മാതാക്കൾക്കിടയിൽ വ്യാപകമാണ്. ഓരോ വർഷവും ആവശ്യകതയിൽ വൻവർദ്ധനവാണ് ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ഔഷധമൂല്യം കൊണ്ടും ആകർഷണീയതകൊണ്ടും വിപണിയിലെ വൻസാധ്യത മുന്നിൽക്കണ്ടും ഭാവിയിലേക്കുള്ള അസംസ്കൃതവസ്തുക്കളുടെ ലഭ്യതയ്ക്കായും വംശനാശഭീഷണി നേരിടുന്ന ഈ അമൂല്യ ഔഷധസസ്യത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി കൃഷി ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ കൂടി, വീട്ടുമുറ്റത്തും തൊടികളിലും ഉദ്യാനങ്ങളിലും നട്ടുവളർത്തേണ്ടത് നാമോരോരുത്തരുടെയും കടമയാണ്.

വൈ ഉത്പാദനം, കൃഷി, പരിചരണം

കേരളത്തിന്റെ കാലാവസ്ഥയും മണ്ണും അശോകത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്ക് ഏറ്റവും അനുയോജ്യമാണ്. വളർച്ച താരതമ്യേന മന്ദഗതിയിലാണ്. ജലവും ജൈവാംശവുമുള്ള ചരൽ നിറഞ്ഞ മണ്ണിൽ അശോകം സമൃദ്ധിയായി വളരുന്നു നല്ല ജലലഭ്യതയും സാമാന്യം നല്ല വെയിലും വളർച്ചയെ ത്വരിതപ്പെടുത്തുന്നു. തണലിലും വളരുമെന്നതിനാൽ വീട്ടുവളപ്പിൽ മറ്റു മരങ്ങളുടെ കൂടെ നടുവാനും അനുയോജ്യമാണ്.

പ്രധാനമായും വിത്തുമുളപ്പിച്ചാണ് തൈകൾ ഉണ്ടാക്കുന്നത്. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ കായികപ്രജനനം വഴി (Vegetative propagation) വൻതോതിൽ തൈകൾ ഉൽപ്പാദിക്കുവാനുള്ള സാങ്കേതികവിദ്യ പിച്ചിയിലുള്ള കേരള വനഗവേഷണകേന്ദ്രം പോലെയുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ വികസിപ്പിച്ചെടുത്തിട്ടുണ്ട്. വളർച്ചാഹോർമോണുകൾ പ്രത്യേക അനുപാതത്തിൽ ഉപയോഗിച്ച് മിസ്സുചേമ്പറുകളിൽ പാകപ്പെടുത്തിയ നവമുകുളങ്ങളടങ്ങിയ തണ്ടുകൾ വഴിയോ, പതിവെച്ചോ ആണ് (Apical Stem Cutting & Air Layering) തൈകൾ ഉണ്ടാക്കുന്നത്.

വിത്തു മുളപ്പിച്ച് തൈകൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്നതിന് പ്രായപൂർത്തിയായ മരങ്ങളിൽ നിന്നും മുപ്പത്തുന്നതിനനുസരിച്ച് കായ്കൾ ശേഖരിച്ച് അതിൽ നിന്നും വിത്തെടുക്കുന്നു. ബീജാങ്കുരണശേഷി പെട്ടെന്നു തന്നെ നഷ്ടപ്പെടും എന്നതിനാൽ വിത്തുകൾ ശേഖരിച്ച് അധികകാലം താമസിയാതെ തന്നെ ഒരു മാസത്തിനകം മുളപ്പിച്ചെടുക്കണം. വിത്ത് വിതയ്ക്കുന്നതിന് ഒരു ദിവസം മുമ്പ് വെള്ളത്തിൽ കുതിർത്തു വെച്ചാൽ മുളകൾ പെട്ടെന്ന് വരാൻ സഹായകരമാണ്. വെള്ളത്തിൽ കുതിർത്ത വിത്തുകൾ നേഴ്സറി തടങ്ങളിലോ, പൊളിത്തിൻ കുടുകളിലോ മുളപ്പിച്ചെടുക്കാം. ആവശ്യത്തിന് തണലും ജലസേചനവും മറ്റു പരിചരണങ്ങളും തൈകൾക്ക് നൽകണം. ഒരു വർഷം പ്രായമായ തൈകൾ നടാൻ ഉപയോഗിക്കാം. ഏകദേശം രണ്ടടി സമചതുരത്തിലുള്ള കുഴികളെടുത്ത് ചാണകപ്പൊടിയോ കമ്പോസ്റ്റോ മേൽമണ്ണുമായി ചേർത്ത് അതിനുമുകളിലായി തൈകൾ നടാം. മഴയുടെ ആരംഭ

ത്തിലാണ് തൈകൾ നടുന്നതിനുള്ള ഉത്തമസമയം. തൈകൾ തമ്മിൽ കുറഞ്ഞത് 3 മീറ്ററോളം അകലം വേണം. കളകൾ നീക്കം ചെയ്യുക, തൈകൾക്ക് ചുറ്റുമുള്ള മണ്ണ് ഇളക്കിക്കൊടുക്കുക, വേനൽക്കാലത്ത് തണൽനൽകി ചെറിയ രീതിയിലുള്ള ജലസേചനം നടത്തുക, കാലവർഷാരംഭത്തിലോ, മഴയുടെ അവസാനത്തിലോ സ്ഥലത്തിന്റെ ഫലഭൂയിഷ്ഠതയ്ക്കനുസരിച്ച് വളം ചേർക്കുക എന്നീ കാര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിച്ചാൽ ഏകദേശം 10 വർഷം പ്രായമാകുമ്പോഴേയ്ക്കും വിളവെടുക്കാനുള്ള വളർച്ചയെത്തിയിരിക്കും. അശോകത്തിന് കീടരോഗബാധ താരതമ്യേന കുറവാണ്. വീട്ടുവളപ്പിലും ഉദ്യാനങ്ങളിലും മറ്റും നടുന്നതിന് മഴയോ കാലാവസ്ഥയോ നോക്കേണ്ടതില്ല. എന്നാൽ വേനലാണെങ്കിൽ തൈകൾക്ക് തണലും അല്പം ജലസേചനവും നൽകണം.

വിളവെടുപ്പ്, സംസ്കരണം, വിപണനം

ഏകദേശം പത്ത് വർഷം പ്രായമായ മരത്തിൽ നിന്നും നിയന്ത്രിതമായ രീതിയാൽ തൊലിയെടുക്കാം. തൊലി ശേഖരിക്കുമ്പോൾ ചെറിയ വൃത്താകൃതിയിലുള്ള ഭാഗങ്ങളാക്കി തടിക്ക് അധികം ക്ഷതമേൽപ്പിക്കാതെ ക്രമീകൃതമായ രീതിയിൽ ശേഖരിച്ചാൽ രണ്ട് വർഷം കഴിയുമ്പോഴേയ്ക്കും തൊലി നീക്കിയ ഭാഗങ്ങളിലെല്ലാം പുതിയ തൊലി വന്ന് മുടിയിട്ടുണ്ടാകും. ഇത്തരത്തിൽ ശേഖരിക്കുന്ന തൊലി തണലിൽ ഉണക്കി വിപണനം നടത്താം. 15 വർഷം പ്രായമായ മരത്തിൽ നിന്ന് ഏകദേശം 10-15 കിലോ വരെ ഉണങ്ങിയ തൊലി ലഭിക്കാം. നിലവിലുള്ള നിരക്കനുസരിച്ച് ഒരു കിലോ ഉണങ്ങിയ അശോകത്തൊലിക്ക് 80-100 രൂപ വരെ ലഭിക്കും. ഇപ്രകാരം രണ്ടുവർഷം കൂടുമ്പോൾ ഒരു മരത്തിൽ നിന്നും നിലവിലുള്ള മാർക്കറ്റ് നിലയനുസരിച്ച് ഏകദേശം 1000 മുതൽ 1500 രൂപവരെ വരുമാനം ലഭിക്കാം. വരുംകാലങ്ങളിൽ ഒരു കിലോ അശോകത്തൊലിക്ക് 300-500 രൂപവരെ വൻവിലവർദ്ധന പ്രതീക്ഷിക്കാം.

ഗുണങ്ങളും ഉപയോഗങ്ങളും

അശോകത്തൊലിയും പുഷ്പവുമാണ് ഔഷധനിർമ്മാണത്തിന് ഉപയോഗിക്കുന്നത്. അശോകത്തൊലിക്ക് ശീതവീര്യവും കയ്പു കലർന്ന ചവർപ്പ് രസവുമാണ്. കഫഹരവും, മലബന്ധത്തെ ഇല്ലാതാക്കുകയും തണ്ണീർദാഹം, കൃമി, ശോഷം, വിഷം, രക്തവികാരം, പ്രഭരം എന്നിവ ശമിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആർത്തവരോഗങ്ങൾക്കും ഗർഭാശയരോഗങ്ങൾക്കുമാണ് അശോകം പ്രധാനമായി ഉപയോഗിക്കുന്നത്. അശോകാരിഷ്യം, അശോകഘൃതം, അശോകവടി, അശോകാദിവടി, അശോകരസക്രിയാവടി, പുഷ്യാനുരാഗചൂർണ്ണം എന്നിവയിലെല്ലാം അശോകം പ്രധാന ചേരുവയാണ്. പ്രചാരത്തിലിരിക്കുന്ന ഈ ഔഷധങ്ങൾക്കു പുറമെ ഏതാണ്ട് 50-ഓളം ആയുർവേദ ഔഷധക്കുടുകളിൽ അശോകപുഷ്പവും തൊലിയും ചേരുന്നതായി ചില ആയുർവേദ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറഞ്ഞു കാണുന്നു. ഇതിനെല്ലാം ഉപരി നടാൻ/ഒറ്റമൂലിപ്രയോഗങ്ങളിലും അശോകം ധാരാളം ഉപയോഗിച്ചു കാണുന്നുണ്ട്. അശോകത്തൊലി, ചെമ്പരത്തിവേർ, നറുനീണ്ടി, മഞ്ഞൾ എന്നിവ കഷായം വച്ച് കുട്ടികളുടെ കരപ്പൻ മാറ്റുന്നതിനും അശോകപുഷ്പം ആട്ടിൻപാലിലെ രക്താർശത്തിനും, അശോകത്തൊലി കഷായവും, അശോകപുഷ്പം ചേർത്ത മിശ്രിതം പ്രമേഹത്തിനും വളരെ ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കുന്നത് ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ മാത്രം. ഔഷധമൂല്യത്തിനു പരിബലവത്തായ അശോകത്തിന്റെ കാതൽ കൊത്തുപണികൾക്ക് ഏറ്റവും അനുയോജ്യവുമാണ്.